

Förslag på lösningar för en expansion av den ekologiska produktionen i Skåne:

Detta är idéer och förslag som jag bär med mig, men som jag inte kommer att ha möjlighet att genomföra inom föreningen ekobonden.se, som jag tänkt mig. För mig är det helt enkelt för tillfället ett för stort åtagande att söka EU-pengar och driva projekt, utöver Mossagårdens ordinarie verksamhet. Jag känner också att det inte är min lott, speciellt efter att jag förra året startade ekofestivalen, som kommer att bli ett årligt arrangemang. Jag tror att detta är åtgärder som skulle kunna hjälpa till att förändra situationen i produktionsled. Lämnar därmed gärna över förslagen. Kanske någon annan kan genomföra dem? Kanske LRF, ekologiska lantbrukarna, eller någon annan organisation? Trevor Graham, Malmö Stad? Karl-Erik Grevendahl Development AB?

Förslag till "projekt":

- **Ekobönder emellan** - vi har massor att lära av varandra. Detta "projekt" var tänkt att vara lite som "tupperware-party" = att man besöker varandra och att värden bjuder på en enkel fika. Man kan se varandras gårdar och dela med sig av varandras erfarenheter. Enkelt, men tror att det skulle leda till mycket gott. Måste genomföras på vinterhalvåret. Tanken var från början att det skulle vara ekobönder emellan, men det kanske ska vara bönder emellan, för att i förlängningen få fler ekobönder. Men det kan också vara ekobönder emellan, för att få oss att bli bättre på det vi gör och därmed tjäna mer pengar. Om ekobönderna skulle börja köpa nya traktorer och bilar, skulle nog de konventionella bönderna få upp ögonen för oss och få en positiv inställning till eko-lantbruk.
- **Maskinparken** – stöd till att förnya. Man skulle kunna undersöka hur mycket tid som går åt till att laga gamla maskiner på eko-lantbruken. Man skulle nog ha mycket tid över till att odla och ta hand om sin familj om man fick tillgång på nya, bra maskiner, som är anpassade för den ekologiska odlingen (så att ekobönderna inte behöver vara ett skilsmäso-yrke).
- **Statlig certifiering:** en statlig certifiering av ekologisk mat, liknande den som finns i Danmark. Kostnaden borde inte ligga på ekobönderna och i förlängningen kunden, som betalar för merkostnaden som uppstår pga av certifieringsavgiften. Alternativt att de konventionella betalar för ekoböndernas certifieringsavgift, som ett slags miljö tillägg.
- **Mentorskap i tre delar:** detta är en kombination av tre saker. 1. Du nämnde mentorskap och känner säkert till mycket bättre än jag vilka goda saker som det kan leda till. Det är inte lätt att få tillgång på kvalificerad rådgivning och att erbjuda det dels till ekobönder, men även till konventionella lantbrukare i syfte att bli ekologisk, tror jag är en bra idé. 2. Jag pratade med en lantbrukare (ej eko) hela helgen, då vi stod på mässan *Passion för mat* i Göteborg. Han hade stora problem med sina föräldrar som var väldigt negativa och kritiska till i princip alla hans idéer. Jag gav honom lite råd, och det kändes som att det var av väldigt stor betydelse för honom att någon lyssnade. Jag kände igen en hel del av hans problem (faktiskt ganska många) och det finns kanske många "lantbrukarbarn" som upplever generationsskiftena som väldigt krävande och att man helt enkelt blir hämmad av sina föräldrar. Rådgivning till "lantbrukarbarnen" liksom till föräldrarna (att helt enkelt få dem att släppa taget) tror jag kan vara sunt vid generationsskiftena. Detta för att man ska kunna utnyttja det positiva energiflöde som finns precis när man tar över gården, men som mattas efter hand av naturliga skäl. Det kan också vara så att det finns "lantbrukarbarn" som vill börja med ekologisk produktion men som blir "hindrade" av sina föräldrars negativa inställning till förändring. 3. Det finns extremt bra ekobönder som är riktiga föredömen i branschen, t.ex. Elisabeth i Hansson i Klippan och vår granne Fårnor i Vomb. De skulle kunna inspirera och vägleda personer som vill starta med ekolantbruk. Jag har pratat med Elisabeth om detta och hon är mycket intresserad, men vill naturligtvis ha ersättning för sitt arbete. Så kan man lösa det ekonomiska, tror jag att detta skulle vara super (att eko-rävarna lär upp noviserna). Pengarna för ersättningen till eko-mentorn finns troligtvis inte att hämta hos noviserna, då det återkommande och mest genomgående problemet med ekoodling är dålig ekonomi.
- **Köp/sälj agenter eller kooperativ:** Jag tror att man kan lobba en del för att få fler att ställa om, speciellt om man samtidigt kan erbjuda en köpare till produkterna. De flesta lantbrukare är väldigt dåliga på att sälja sina produkter och vill egentligen bara koncentrera sig på att odla. I Danmark finns exempel på agenter som tar åt sig att sälja sina klienters skörd och i Italien finns flertalet kooperativ som säljer produkterna.

- **Arrende:** Det finns lantbrukare som har mer mark än vad man önskar odla på och det finns personer med gröna fingrar som önskar att odla på mark. Det är inte alltid det finns ekonomi till att anställa och ett arrende skulle kunna vara ett alternativ. Detta kan innefatta olika målgrupper. Det finns säkert många med odlingserfarenhet som vill arrendera mark och som kan göra det bra. Men det finns också en möjlighet att knyta arrendeprojektet till personer som har svårt att få sysselsättning t.ex. ungdomar, invandrare, pensionärer eller 55+ mfl. Med arrende tror jag att det behövs extern hjälp för att teckna bra kontrakt och kanske också för att medla och vara en startknapp. Det är viktigt att man som lantbrukare inte sätter sig i en sits som man inte kommer ifrån, med marken man äger, och det är också viktigt att det blir rätt med den ekologiska produktionen så att man inte riskerar sitt certifikat och dyl.
- **Jobbpool:** ekologiska odlingar är mer arbetsintensiva än konventionella, en jobbpool som man kunde ta del av vore underlättande, kanske eventuellt kopplat till hälsa och rehabilitering. Här måste det finnas en bra arbetsledare knytet till projektet, för man orkar som lantbrukare inte "klydda" för mycket, det måste fungera smidigt med jobb som ska göras annars hyr man hellre in utländsk arbetskraft som gillar att jobba undan. En jobbpool skulle man som lantbrukare kunna anlita vid arbetstoppar, där man inte behöver ta på sig arbetsgivaransvar utan istället köper en tjänst. I en sådan resurspool kan t.ex. personer som står långt ifrån arbetsmarknaden arbeta under ledning av en arbetsledare, med t.ex. ogräsrensning, underhåll, skogsplantering och liknande arbetsuppgifter. Detta skulle vara en win-win situation, där kostnaden för lantbrukaren blir låg eller gratis mot att man lånar ut sin mark, sin fina miljö och lite av sin tid. Att finna bra arbetskraft är ett problem i eko-lantbruken, som jag ser det. Ofta har lantbrukaren inte har en ekonomisk möjlighet att betala personalen utan förlitar sig till volontärer t.ex. från föreningen Wwoof (www.wwoof.se, www.wwoof.com). Man ska komma ihåg att fortfarande är de flesta ekologiska lantbrukare engagerade människor, med ett stort hjärta och som brinner för miljöfrågorna. För att få med oss mängden lantbrukare tror jag att vi måste hjälpas åt att lösa vissa frågor, t.ex. arbetskraften (många behövs för att rensa ogräs helt enkelt, fler exempel finns). Vi vill inte ha massor av åkrar som är igenvuxna av ogräs, det gör inte bra reklam för ekolantbruk.
- **Rehab i växthus:** På olika håll i landet finns det växthus som drivs i regi av t.ex. kommuner, ideella föreningar eller länsstyrelser. Dessa fungerar som utvecklings- och rehabiliteringsplatser där man sammanknyter det ökade behovet ekologisk mat (regeringen har satt nytt, högre mål av andelen ekologisk konsumtion inom den offentliga sektorn och behovet av ekologiskt växthus odlade produkter är stort) med ett behov av sysselsättnings- och rehabiliteringsplatser för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Här krävs utbildad personal som arbetsledning.
- **Biogas:** Jag tror att upprätta biogasanläggningar på lantbruken är en genialisk idé. På så sätt får man tillgång på en bra rötmassa att använda som näring till åkrarna samtidigt som man kan använda sig av biogasen. Så ett ökat bidrag för att uppföra biogasanläggningar är en önskan från mig. Intresset hos lantbrukarna är stort. Jag tror också på en utbyggd infrastruktur för biogas från lantbruken till större uppgraderingsanläggningar till fordonsgas. Och forskning för utveckling av bättre tekniska lösningar för att ta tillvara på biogasen på lantbruken för eget behov.
- **Momsfritt:** Ytterligare försäljning av ekologisk mat kan förstås också vara till hjälp att skynda på expansionen i produktionsled. Varför inte momsfritt på ekologisk odlad mat, eller sänkt moms till 6 %?

Sammantaget finns det ett stort intresse av ekologisk odling och jag möter ett stort engagemang från många – varje dag! Och konsumtionen bara ökar. Men för att få igång produktionen tror jag att vi behöver hjälpa utvecklingen på traven. Hoppas att mina idéer kan vara till hjälp någonstans på vägen. Jag finns till hands och vill vara med att bidra till en grönare värld.